

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

פרשת
כי תצא
ט' אלול
תש"פ

1040

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 6:32 | 6:47 | 6:41 | 6:51

מוצאי שבת 7:44 | 7:46 | 7:46 | 7:45

רבינו תם 8:23 | 8:23 | 8:24 | 8:22

משכיל לדוד

היצר נלחם בדרכים עוקפות

מאירים למרחוק וגורמים לאדם לרצות להתחבר אליה כבתחילה ואף ביתר שאת.

והנה נאמר בפרשת נצבים (ל, טו-יט) "ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב את המוות ואת הרע ... ובחרת בחיים". המילה "ראה" עולה בגימטריא כמניין המילה "רו", ופירושו שבזמן שאדם מעמיק את ראייתו בתורה, הרי הוא זוכה לגלות את רוזי וסתרי התורה. וזהו כגון הנאמר באשת יפת תואר המשולה לתורה - "וראית בשביה", שעצם הראייה וההכרה בתורה גורמת לאדם לגלות את יופייה העצום והרב.

ומקשים בעלי המוסר, מדוע אדם הראשון נענש מיד לאחר שחטא בעץ הדעת, הרי ידוע שהקב"ה הוא ארך אפיים ורב חסד, ואינו ממנה להעניש את בניו אלא מחכה לשבים בתשובה, אם כן מדוע אצל אדם הראשון חרג הקב"ה מהרגלו ומיהר להעניש את האדם בחומרה יתירה למרות שהיה זה חטאו הראשון והיחיד.

ומשיבים על כך בעלי המוסר, שבימי אדם הראשון עדיין לא היה קיים יצר הרע בעולם, והאדם הוא זה שיצר אותו והביאו לעולם על ידי שחטא. אילו האדם היה נזהר במעשהו וכובש את מידותיו, התגברות זו היתה עומדת לכל הדורות הבאים אחר כך, ויצר הרע לא היה שוכן בליבות האנשים, אך משהתפתה אדם הראשון לאכול מעץ הדעת, במעשהו זה הוא גרם להתהוות היצר הרע עם כל המשמעות הנוראה הטמונה בכך למשך כל הדורות הבאים אחר כך. והיות ואדם הראשון לא חטא רק לעצמו אלא גם לצאצאים הבאים אחריו לחטוא גם הם, לפיכך נפרע ממנו הקב"ה במלוא חומרת הדין, כדי להעמידו על המשמעות הרסנית של חטא עץ הדעת שהשלכותיה משפיעות על כל הדורות הבאים אחריו.

זו גם הסיבה שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה (עי' ב"ק נ, א) וזאת משום שגדלותם בתורה העניקה להם את היכולת להכיר בגדלותו של ה' יתברך ובאמיתות התורה, לפיכך כאשר חוטאים הצדיקים, התביעה עליהם גדולה ורבה יותר, היות והיתה בידם היכולת להתגבר על יצרם ולכופף אותו, שהרי אין הניסיונות באים על האדם אלא רק בזמן שיכול לעמוד בהם בגבורה, ודאי הוא שהצדיקים בשל גדלותם בתורה מסוגלים לנצח את יצרם הרע, כפי שאמר חז"ל (קידושין ל, ב) "בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין". אם כן ככל שמצויה באדם יותר תורה, כך גדילה בו היכולת לגבור על היצר הרע ולהסיר ממנו את יכולת השפעה.

בספרי הקבלה היצר הרע מכונה "סטרא אחרא" (עי' זהר ח"א קטט, א) ומשמעות שם זה הוא שהיצר הרע בא לאדם בעקיפין, דרך הדלת האחורית, בתחילה הוא מנסה להכשילו בדברים קטנים של מה בכך, אך לאחר שכבר מצליח ללכודו ברשתו, הוא מדרדרו מדחי אל דחי עד שאול תחתיה. וכדאי לו לאדם לקחת את הדברים לליבו שבזמן שיבחינו מן השמים שברצונו להילחם כנגד יצר הרע באמת ובתמים, הרי שבמצב זה עניקו לו סייעתא דשמיא מיוחדת לגבור על יצרו הרע ואף לשבות את שבויו.

"כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוקיך בידך ושבת שבויו. וראית בשביה אשת יפת תואר וחשקת בה ולקחת לך לאשה" (דברים כא, י-יא)

בעלי המוסר (יערות דבש ח"א, ו ד"ה וזה) דורשים פסוק זה על היצר הרע, ומשמעו שיש לצאת למלחמת חורמה כנגד היצר הרע שהינו בבחינת אויב כלפי האדם. כאשר האדם אכן אוזר כגבר חלציו, יש לו הבטחה מפורשת "ושבת שבויו", והיינו שלא רק שיוזכה לנצח את יצרו במלחמה, אלא יצליח להחזיר את כל השבי שנלקח ממנו על ידי היצר חזרה לידיו (עי' זכור למרים יז ד"ה וענין זה). וביאור הדברים, כאשר אדם נתון בידי יצרו הרע, אז יצרו נוטל ממנו בדרכי עורמה מספר דברים כגון - יראת שמים, דקדוק הדין, יראת החטא, וכיוצא בזה, אך בזמן שאדם מחליט לצאת כנגד יצרו הרע, הרי שמובטח לו לנצח במלחמה זו, ואף לקבל לידיו חזרה את כל הדברים הטובים שנלקחו ממנו בזמן שהיה שבויו בידי היצר.

רבים שואלים (עי' תורת משה לחת"ס דברים כא, י) מפני מה נאמר בפסוק "ונתנו ה' אלוקיך בידך", הרי די היה לפסוק לכתוב - "ונתנו ה' בידך", ולמה הוצרך להוסיף את המילה 'אלוקיך'. ונראה לבאר בפשטות, שבדרך הטבע אין לו לאדם כל יכולת לנצח את יצרו הרע, היות והיצר עשוי מאש אוכלה ואילו האדם הוא רק בשר ודם (עי' קידושין פא, א) כאשר נעמיד אש כנגד בשר והדם, ודאי הוא שהאש תגבר על הבשר בנקל, לפיכך הוצרך הפסוק לכתוב את המילה "אלוקיך", לומר שרק בזמן שאדם זונח מעליו כל אלוהים אחרים שהם בבחינת תאוות והבלי העולם וממליך עליו את ה' אלוקי לבדו, רק במצב כזה ניתנת לו סייעתא דשמיא מיוחדת לנצח את יצרו.

ותירה מכך, כאשר אדם יוצא למלחמה כנגד יצרו, אז הוא מעיד עליו שמים וארץ שכל כולו נתון תחת מרותו של ה' אלוקי, שלולא כן לא היה אוזר חיל לצאת למלחמה כנגד יצרו הרע, ובהיות שהאדם מוכיח על עצמו שהוא נתון תחת מלכות ה' יתברך, לפיכך זוכה הוא לעזרה שמימית להצליח במלחמה כנגד היצר. ומוסיפים בעלי המוסר (עי' צרור המור דברים כא, יח ד"ה ולפי') ואומרים שמכוח זה שאדם זונח את כל האלוהים האחרים וממליך עליו רק את ה' לבדו, הרי הוא זוכה למתנה מיוחדת והיא "ושבת שבויו" - שמקבל לידיו חזרה את כל המידות הטובות והמדרגות הנעלות שנלקחו ממנו בעורמה על ידי תחבולות היצר, ולא רק זאת אלא זוכה האדם לעוד מדרגה נוספת כמו שיבואר להלן.

התורה אומרת - "וראית בשביה אשת יפת תואר", ועל פי דרך המוסר נראה לומר שהכתוב מדבר על התורה המכונה אשה, שכל שם שאדם היה שבויו בידי יצרו הרע, גם התורה שבו היתה נתונה בצרה ובשביה, אך בזמן שאדם זוכה לנצח את יצרו הרע ולפדות מן השבי את כל המעלות שנלקחו ממנו על ידי היצר הרע, הרי שמיד מכיר הוא במציאותה של התורה ומצטער על היותה נתונה בשבי כל זמן שהיה תחת השפעת היצר. ובשוב האדם בתשובה שלימה, אזי לא רק שממהר הוא להתחבר אל התורה מחדש, אלא שהוא רואה בתורה "אשת יפת תואר", שיופיה של התורה וזוהרה

הילולא דצדיקיא

ט - רבי צדוק הכהן מלובלין

י - רבי פנחס ספירא מקוריץ

יא - רבי שלום יוסף מרוז'ין

יב - רבי אהרן אלקסלסי

יג - רבנו יוסף חיים בעל ה'בן איש חי'

יד - רבי מרדכי בירדוגו

טו - רבי עמרם בן דיוואן

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

ברכה בכלכלה

באחת השנים בא לפניי אחד מראשי הישיבות, וסיפר על ישיבתו. הוא סיפר על אנשי הצוות הנפלאים שבישיבה ועל בחורי החמד המפארים את ספסלי הישיבה והוגים בתורה הקדושה יומם וליל. אולם עוד הוסיף ואמר שבכל מה שנוגע לענייני הכספים של הישיבה - הישיבה איננה מסתדרת, וללא כל סיבה הנראית לעין ישיבתו סובלת מבעיות כלכליות קשות ותמיד נמצאת בגרעון כספי.

לשמע הקשיים הכלכליים הקיימים בישיבה שבניהולו, ייעצתי לראש הישיבה שיבדוק את מקורות הכסף המוזרם לישיבה, האם הכסף שמגיע לישיבה מקורו ממקום של קדושה, או חלילה ממקום פסול.

ראש הישיבה עשה כעצתי, ולאחר שחקר ובדק אודות מקורות ההכנסה של הישיבה, הוא מצא שרובו של הכסף מגיע לישיבה מיהודים מחללי שבת ר"ל או מתורמים שעוברים על מצוות התורה האחרות.

לנוכח הגילוי הבין ראש הישיבה שכאשר יסוד הישיבה איננו בקדושה, וכאשר הישיבה מתקיימת מכספים שאינם טהורים - אין הברכה מצויה בכספים אלו, ומכך נובע חוסר היציבות

הכלכלית של ישיבתו.

כמו כן זוכר אני שבאחת השנים נגנב ממני סכום כסף גדול, ואני תמהתי מאד לפשר הדבר. הרי סכום גדול זה היה כולו שייך לכספי הציבור, ומדוע אם כן נגנב ממני? לבסוף החלטתי לבדוק אחר מקורו, ומצאתי שכסף זה היה מממון גזול, ממון שזכו בו שלא בצדק ולא ביושר, וכאשר הממון איננו טהור - אין שורה בו הברכה.

ועוד זוכר אני שכאשר נבנה מקווה הטהרה בפריז - תוך כדי הבנייה אירעו לנו תקלות רבות והפסדים גדולים. סכום כסף רב הושקע בבניית המקווה שיהיה באופן המושלם ביותר, אולם משום מה בכל יום ההפסדים היו מרובים מיום האתמול. יום אחד התפוצץ לפתע צינור, למחרת נתגלו סדקים בקירות המקווה, וכן הלאה וכן הלאה.

עד שלבסוף בדקתי ומצאתי שכל התרומות שנתרמו לבניית המקווה היו מכספים שהיו בהם חילולי שבת, ולכן לא שרתה בהם הברכה. לפיכך הוריתי מיד להחריב עד היסוד את כל מה שהספיק להיבנות, והקמנו מחדש את המקווה מממון כשר וטהור. וברוך ה' בפעם השנייה הבנייה הייתה ללא כל עיכוב ולא נתקלנו שוב בהפסדים כספיים ובבעיות.

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"רני עקרה לא ילדה" (ישעיה נ"ד)

הקשר לשבת: הפטרה זו היא אחת משבע שבתות של נחמה שמפטירין החל משבת שאחרי תשעה באב. ולמנהג בני אשכנז, ממשיכים בפרק הבא "ענייה סוערה לא נחמה".

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

רכיל נקרא

הטוען דברים מזה לזה והולך ואומר, כך אמר פלוני עליך, כך עשה לך פלוני, כך וכך שמעתי עליו שעשה לך, או רוצה לעשות לך - אף על פי שאותו דבר אין בו דברי גנות על מי שמספר, אף לפי דברי הרוכל, ואילו היו שואלין אותו, לא היה מכחיש, אף על פי כן נקרא רכיל.

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

מי קבע שמגיע לו תשלום?

"ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש" (דברים כד, טו)

סח הגה"צ רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי שליט"א, כי מרן רבי ישראל מאיר הכהן מראדין בעל ה'חפץ חיים' זיע"א, היה יהודי שיכלו לראות עליו בכל עת שכל עסקו הוא בעבודת ה'. הוא לא עשה שום מעשה בלי לחשוב קודם אם זה רצון ה'. הוא שעבד את עצמו בשיעבודא דאורייתא לעשות רצון הבורא בכל רגע נתון, בלי הפסק כלל וכלל.

מובא בשם רבינו הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, בהקדמת ספרו 'קובץ שיעורים', שה'חפץ חיים' אפילו כשהיה טובל את העט שלו בדיו, היה חושב על כך שזה רצון ה', ושכך הוא עובד כרגע את הקב"ה בכבודו ובעצמו. שום מעשה לא נעשה על ידו סתם כך כי כך הוא רוצה, אלא כי זהו רצון הבורא יתברך.

וסיפר כי פעם נסע חתנו של ה'חפץ חיים' עם עגלה הרתומה לסוס, וכשהגיע למחוז חפצו הוציא מעות מכיסו ושילם לבעל העגלה את שכרו כפי שסיכם עמו מראש.

שאל אותו ה'חפץ חיים'; "תגיד לי, למה שילמת לו?"

השיב לו החתן; "מה זאת אומרת? הוא לקח אותי עד לכאן, בגלל זה שילמתי לו".

שב הצדיק ושאל; "אבל למה שילמת לו?"

"כי מגיע לו... הוא עשה את העבודה שלו", השיב החתן.

והחפץ חיים אינו מרפה; "אמור לי למה שילמת לו?"

החתן מתחיל להתפתל ואינו מבין את רצון הצדיק; "סיכמנו שאשלם לו, והוא עמד בחלק שלו בהסכם אז אני צריך לעמוד בחלק שלי". עד שהחפץ חיים התלהב ואמר; "תגיד ששילמת לו כי יש מצווה 'ביומו תתן שכרו', בגלל זה שילמת".

כי אצל החפץ חיים באמת לא היה דבר כזה לשלם כסף סתם כי 'מגיע לו'. מי קבע שמגיע לו? התורה! התורה מצווה לשלם לו את שכר העבודה שלו, אנחנו משלמים כי כך ציוותה התורה".

כך היה בכל דרכיו ובכל מעשיו. היה לו רק שיקול אחד אם לעשות כך או אחרת. מה רצון ה'? ולכן כשהוא חיבר את חיבורו הגדול ה'חפץ חיים', הוא לא חתם עליו את שמו בהתחלה. מה זה משנה מי חיבר את הספר? הרי לכל הלכה הוא מביא גם את המקור שלה, הלומדים יכולים לעיין

בעצמם ולראות שאכן כל דבריו אמת

וצדק ושהוא לא בדה שום דבר

מלבו, למה אם כן צריך בכלל

לכתוב את שם המחבר?

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

כוונות האויב אינן ידועות מראש

"כי תצא למלחמה על אויביך" (דברים כא, י).

חכמי המוסר דרשו פסוק זה על מלחמת היצר, כי על האדם לצאת במלחמת חורמה כנגד יצרו הרע, וכאשר הקב"ה יבחין ויראה שהאדם נזהר ונלחם ביצרו הרע, הוא יעניק לו סייעתא דשמיא לגבור על היצר ולהפילו שבו תחתיו.

השונא הראשון במעלה של האדם הינו היצר הרע, ובכדי להצליח בזו המלחמה צריך עזרה מאת הבורא ברוך הוא. וכשם שהקב"ה עוזר ליראי שמו להצליח במלחמות כנגד אויבים ארציים, כך הקב"ה יעזור בעד האדם להצליח במלחמת היצר אם יראה הוא שאכן כנים מעשיו וכוונותיו וחפץ הוא בלב שלם להכניע את יצרו הרע.

מלך מרוקו אמר פעם שהוא מפחד מאוהביו יותר משונאיו, כיון ששונאיו מביעים את כוונותיהם הרעות בריש גלי ועל כן הוא יודע להיזהר מפניהם, לעומת זאת אוהביו מראים לו פנים אוהבות ושוחקות, ולעיתים מתחת לפני השטח הם חותרים תחתיו להפילו, ואין הוא יודע האם באמת הם נאמנים לו או שמא מבקשים רעתו. כך גם היצר הרע פועל כנגד האדם בתחבולות ובתכסיסים, מצד אחד הוא מראה לו פנים שוחקות כאילו הוא אוהבו ודואג לרווחתו, אך מאידך הוא פורש לו רשת מלכודת על מנת להפילו ולשבותו בשבי החומריות והתאוה.

בשעה שכוונות האויב אינן ידועות מראש, זקוקים אנו לרחמי שמים מרובים ולסייעתא דשמיא על מנת להצליח בזו המלחמה, היות ואדם בכוחותיו לבדו אינו מסוגל לצאת במלחמה זו ולנצח בה. ורק הקב"ה שהינו מלך מלכי המלכים ובוחר כליות ולב, יכול לסייע בידי האדם להצליח במלחמה זו. רק בכוח לימוד התורה להגן על האדם מפני מזימותיו השפלות של היצר, ולזכותו בשמירה והגנה מאת הבורא ברוך הוא.

חז"ל אומרים (עירובין יח, ב) שאם מוצבות בפני האדם שתי דרכים לילך בהן, אחת יש בה אשה, ואחת יש בה ארי רעב, יש לו לאדם לבחור בדרך שיש בה ארי, היות ואם ילך בדרך שבה האשה כמעט ודאי שיכשל משום פיתויי היצר, אך אם ילך בדרך שבה הארי יתכן שיצליח להתחמק מן הארי ולצאת בשלום. בדברי חז"ל אלו אנו מקבלים מימד עמוק ורחב עד כמה קשים הם פיתויי היצר ועד כמה צריך להיזהר מפניו שלא להיכשל בו. בכדי שאדם לא יגיע למצב בו ייפול בידי היצר הרע, יש לו להימנע מלכתחילה מלהגיע למצב של ניסיון ופיתוי. ולכך אומרים אנו מידי יום בתפילה 'ואל תביאנו לידי ניסיון', שאם כבר נגיע לידי ניסיון, מי יודע אם יצליח לעמוד בו ואז הביזיון יהא מנת חלקו.

פניני הפרשה

"הרי אלו שלו" ומותר להכריז

"השב תשיבם לאחיך" (דברים כב, א)

מעשה שהיה בישיבת 'פורת יוסף':

בחור מהישיבה מצא בבית המדרש שטר של חמישים לירות (סכום גדול בימים ההם). הוא פנה לגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, ושאל אותו אם יכול ליטלו שהרי מפורש בגמרא שהמוצא מעות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות הרי אלו שלו.

רבי בן ציון שלף מכיסו שטר של חמישים לירות, ואמר לבחור: "קח לך מתנה ממני, ועתה עלה לבית המדרש ותחפש מי איבד את הכסף". עלה הבחור לביהמ"ד ואכן מצא אברך מבוהל מסתובב ומחפש שטר של חמישים לירות שאבד לו. היה זה אברך עני ומטופל בילדים שלוה חמישים ל"י מקופת הגמ"ח ואבדו לו.

מיד החזיר לו הבחור את השטר והשיב את נפשו.

אמר לו רבי בן ציון: "רואה אתה, גמלת חסד עם אדם מישראל! גם אם צדקת מצד הדין, יש לעשות לפנים משורת הדין. אין פירוש "הרי אלו שלו" שאסור להכריז, אלא יש מצבים שצריכים לנהוג בוותרנות, לפנים משורת הדין".

רפואה לעיניים ולשיניים

"גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה" (דברים כב, יב)

דברים נפלאים על מצות ציצית, מובא בספר 'זכירה':

"ציצית, ר"ת צדיק יפריד ציציותיו תמיד, והפרדתו גם כן ע"פ סוד. מצות ציצית צריכה זריזות גדולה, כי גדול ענשו של המבטלה.

כשאומר 'להתעטף בציצית', יכון ר"ת ל"ב, כנגד ל"ב חוטין, וזה סגולה שלא יכאבו לו השיניים.

יזהר שלא יחתוך הציצית בסכין, אלא בשיניים, שהם ג"כ ל"ב שיניים באדם וכו'. בשם האריז"ל מובא שהמעביר ציצית על עיניו בשעת קריאת שמע מובטח שלא יבא לסמוי עיניים, והמסתכל תמיד זוכה לקבל פני שכינה, וטוב להשגה גדולה, ומביא לידי יראת שמים. גם טוב להסיר הכעס - כשמסתכל בכסף, וכן 'כנף' גיטמריא 'כעס'. לכן מרגילין קטן בן שלש שנים בציצית, כי ע"ז שורה עליו רוח קדושה.

בין אורח לאסיר בורח

"ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך" (דברים כג, טו)

כשמוליכים את האורח לסעודה - מסביר רבי שאול נתנזון, הסדרן הולך לפניו, כדי להראות לו את מקומו.

כשמוליכים את הפושע לבית הסוהר - הולך השומר מאחוריו, וזאת בכדי לשמור עליו שלא יברח.

כשישראל הולכים בדרך השם - השם הולך לפניהם. אבל כשהם חוטאים - הוא הולך אחריהם, "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך" - שלא יצטרך ללכת אחריך.

והנה יושבת לה כל המשפחה ליד השלחן במסעדה, והמנות מתחילות להיות מוגשות. מנה אחרי מנה להורים, ולכל 12 הילדים, ולא צריך היה להתמצא בחשבון כדי להבין שהמחיר יגיע לאלפי שקלים. במהלך הסעודה מגיע מלצר ומציע שתייה קרה לבני המשפחה. השתייה, למי שאינו יודע, אינה ניתנת בחינם... האבא החליט לא להיענות להצעה, ולא להזמין שתייה, כדי לא להעמיס עוד יותר על ההוצאות העצומות.

אבל להפתעתו, הודיע המלצר שבעל הבית הורה לו להגיש את השתייה, על חשבוננו...

האבא חשב, לתומו, שבעל הבית ראה את הסכום הענק שיקבל על חשבון מנות האוכל, ובעקבות זה החליט להגיש שתייה חינם.

בסיום הסעודה הגיע תור ה'ליפתן', ה'קומפוט'. גם כאן האמיר מחירה של המנה האחרונה הזו לשמים, ולכן החליט האבא שהוא ומשפחתו אינם זקוקים לקומפוט. אבל הנה שוב מגיעה הפתעה, והמלצר מודיע שבעל הבית הורה להגיש להם קומפוט, חינם.

כאשר הסתיימה הסעודה, ניגש האב לשלם את אלפי השקלים עבור הסעודה. הוא עומד ליד הקופה, והקופאי עושה את החשבון, ומוציא את הנייר, ומגישו לאב. ונפשו של האבא כמעט ויצאה... לאחר החישוב המפורט של כל המנות, והתשלום הסופי שהגיע אכן לאלפי שקלים, מופיעות שתי מלים: 'לא לתשלום!' ובמלים אחרות: הארוחה ניתנה למשפחה חינם אין כסף.

בעל הבית שראה את ההפתעה העצומה שניכרה על פניו של האבא, וניגש אליו. הוא לוחץ את ידיו בחום ובחיבה, ואומר לו: 'תגיד לי, האם באמת אתה חושב שלא הבנתי את התחכום שלך? האם אתה חושב שלא ידעתי שלא הגעתם לכאן כדי לאכול, אלא להשתמש בשירותים?'

האם אתה חושב שלא הייתי מודע לכך שכל מה שעשית, לא עשית אלא כדי שלא אפטר את העובד שנתן לכם את הרשות?

אני, אמר בעל המסעדה, הבנתי והבנתי הכל, ומשראתי את אצילותך ואת טוב ליבך, ואת העובדה שאתה מוכן להפקיר אלפי שקלים כדי לא לגרום לנזק ליהודי אחר, החלטתי להעניק לך את הסעודה חינם אין כסף! אתה יכול להמשיך בדרכך לשלום, ואינני מוכן לקחת ממך אגורה! בעליה של המסעדה הוסיף וציין, שאת הרמזים להחלטתו זו שיגר כבר בשתייה ובקומפוט שניתנו חינם לבני המשפחה...

האבא ירא השמים עוד ניסה להתווכח עם הבעלים, ולטעון שהוא רוצה לשלם על הארוחה, אבל לא עזר לו מאומה. בעל הבית סירב לקחת אגורה. ולמדנו אפוא, שאם מתכוונים לעשות טוב, לעולם לא נצא מכך ניזוקים!

ואינה מבוזזת את זמנה לריק. בשעות לפני הצהריים האבא נוהג ללמוד עם הילדים בבית הכנסת המקומי, ורק לאחר מכן יוצאת המשפחה כולה, באחדות מופלאה, לחלץ מעט את עצמותיה לקראת 'זמן' אלו.

והנה, באמצע הדרך, לאחר שעברו כבר את צומת 'גולני', בדרכם למושב הוא בגליל העליון, הוצרך אחד הילדים לשירותים באופן דחוף. האב הבחין מרחוק במסעדה יוקרתית, והורה לנהג של רכב הסעות לעצור שם, וביקש מהאחראי שעמד בפתח שיאפשר לילדו להיכנס לשירותי המסעדה.

האחראי אמר לו שבעל הבית של המסעדה הורה לכל אנשי הצוות שלא לאפשר את הדבר בשום אופן. כיון שהמסעדה ממוקמת ממש באמצע הדרך לגליל, אם יתפרסם שהדבר אפשרי, יעצרו כאן המונים. הביט האחראי אנה ואנה, ומשראה שאין איש, ואף אחד אינו רואה, התיר לילד להיכנס, אבל ביקש שייצא כמה שיותר מהר.

בדיק ברגע זה 'נחת' בעל הבית בפתח המסעדה... מן הסתם הוא עקב במצלמות אחר הנעשה, וראה שהפועל האחראי מתיר להיכנס לשירותים, והגיע למקום, ושאל 'מה אתם עושים כאן'...?

האב, יהודי חרדי וירא שמים, תפס בחלקיק שניה את אשר נעשה, והבין שאם יספר את הסיפור האמיתי, ויגלה את ההיתר שנתן האחראי לילד, יפטר האחראי בו במקום, מפני שעבר על ההוראה של ה'בוס'.

בחלקיק שניה נוסף החליט לומר לבעל המסעדה, שהוא הגיע לכאן עם כל המשפחה, על מנת לסעוד את ארוחת הצהריים במקום. היתה זו מסעדה כשרה למהדרין, ולכן ההסבר הניח את דעתו של בעל הבית.

האב גם הוציא מכיסו את אלפי השקלים, שהוכנו לתשלום לצימר, ואמר לו 'הנה אתה רואה, את הסכום הזה אשלם עבור הארוחה במסעדה שלך'... וכל זה כדי לא לגרום נזק לפועל, שהיה עלול להיות מפוטר מהמסעדה.

שכחנו רק להזכיר שהמדובר היה במסעדה יוקרתית מאוד שעלותה של כל מנה, במיוחד בארוחת צהריים, מגיעה לסכום עתק. ואם נכפיל את המנות במספרם של כל בני המשפחה, נגיע למסקנה שאלפי השקלים שיועדו לנופש בצימר, היו אמורים להתבזבזו עתה על הארוחה במסעדה היוקרתית.

כל החישובים הללו לא עמדו בראשו של האב, שלא רצה להיות הגורם לפיטוריו של העובד.

רצף של מצוות הנוגעות בין אדם לחברו, חוזרות ומאירות לנו דרך סלולה בעבודת השי"ת, מצוות שאינן מיוסדות אלא על עבודת המידות וכפיפת היצר, מצוות לא תעשה המיישרות את דרכינו במידות טובות כמו הכרת הטוב למצרים, כי גרים היינו בארצם, ועוד ועוד.

רבי ישראל מאיר הכהן מראדין זיע"א, דרש מוסר השכל ממצות 'הקם תקים עמו', כפי שלמדו חז"ל שאם בעל החמור התיישב והוא מצווה על ההלך שנקלע בדרכו ואומר לו "הואיל ועליך מצוה לפרוק פרוק", אזי הדין הוא שהוא פטור מלפרוק, לפי שהמצוה המוטלת היא לפרוק ביחד עם בעל החמור.

ומכאן שאם האדם מצפה לעזר מן שמיא, עליו לעשות השתדלות כל שהיא, לא לשבת מן הצד ולצפות כיצד ייפול דבר. לא עליך לפעול, להתאמץ כמידת יכולתך ומכאן והלאה יש לצפות לעזרה מגבוה. כך הוא בעניינים רוחניים; אדם לא יכול להתפלל להשי"ת "נצור לשוני מרע", אם הוא עצמו אינו נשמר מדיבורי לשון הרע. הקב"ה מוכן לבוא לעזרתנו, אך התנאי הוא שהאדם יבוא להיטהר ויפעל פעולות כאלו ואחרות, ואז בודאי יסיעו לו מן שמיא.

ומפורסמת היא אמרתו של הבעל שם טוב הק', שנשמת האדם יורדת לעולם הזה וחייה במשך שבעים או שמונים שנה כדי לעשות ליהודי טובה בגשמיות ובפרט ברוחניות. והוסיף הגר"י זילברשטיין שליט"א בבטאון 'קול ברמה', שכאשר האדם עושה את רצון בוראו ומיטיב לחברו, ובודאי שאינו פוגע בו, אין לו לחשוש מהפסדים. אין דבר משתלם יותר מאשר קיום רצונו של הבורא יתברך, ואם הוא ציוונו והזהירנו לשמור על כבודו של הזולת, ולהשתדל שלא להזיק לו, מי שעושה כך לעולם הוא לא ייזק.

הרב זילברשטיין הביא סיפור מופלא ביותר בענין זה, בשם הרב גואל אלקריף, ממנו אפשר ללמוד את הכלל האמור.

המדובר היה במשפחה חרדית, בת 14 נפשות (עם ההורים), שיצאה בקיץ האחרון לנופש באחד הצימרים בגליל העליון. בכיסו של האב היו מונחים אלפי השקלים שיועדו למטרה זו של הנופש, ושנחסכו גם על ידי הילדים עצמם.

משפחה זו יודעת לנצל היטב את ימי הנופש,

בית המדרש פניני דוד ירושלים

הודעה משמחת!!!

כ"כ מו"ר רבי דוד חנניה פינטו שליט"א יחדש את קבלת הקהל בפניני דוד ברח' בית וגן

כ"כ נפתח בקרוב שיעור שבועי לנשים

הוספנו שיעורים בכל שעות היום בעברית ובצרפתית ובדף היומי